

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2099

Vragen van de leden **Tielen** en **Beyers** (beiden VVD) aan de Minister en Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport *het bericht «Middel X vaker gebruikt na onthulling werkzame stof»* (ingezonden 22 februari 2023).

Antwoord van Minister **Kuipers** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport), mede namens de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (ontvangen 31 maart 2023). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 1841.

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Middel X vaker gebruikt na onthulling werkzame stof»?¹

Antwoord 1

Ja, daar ben ik mee bekend.

Vraag 2

Deelt u de opvatting van het Nationaal Vergiftigingen Informatiecentrum (NIVC) dat de stijging van het gebruik van middel X verband houdt met het delen van de werkzame stof door Coöperatie Laatste Wil (CLW)? Zo nee, wat kan volgens u dan wel de stijging verklaren?

Antwoord 2

De toxicoloog van het NIVC heeft inderdaad aangegeven te vermoeden dat het bekendmaken van de informatie over de stof van Middel X door de Coöperatie Laatste Wil heeft geleid tot een toename van het gebruik ervan. Zij geeft tegelijkertijd echter aan dat een causaal verband op basis van de cijfers van het NIVC niet is vast te stellen.

Hoewel op individueel niveau factoren die bijdragen aan een suïcide of een poging daartoe niet te voorspellen zijn, zijn er op maatschappelijk niveau echter wel degelijk factoren aan te wijzen die bijdragen aan meer of minder suïcides. Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat het voorkómen dat mensen gemakkelijk toegang hebben tot (informatie over) middelen waarmee ze een einde aan hun leven kunnen maken, bijdraagt aan suïcidepreventie. (Grottere) bekendheid van Middel X is dan ook zorgelijk.

¹ Trouw, 16 februari 2023, «Middel X vaker gebruikt om te sterven na bekendmaking werkzame stof» (Middel X vaker gebruikt om te sterven na bekendmaking werkzame stof (trouw.nl))

Vraag 3

Wat zijn de verbeteringen van zorg aan nabestaanden van mensen die door suïcide zijn overleden, waarvoor financiële middelen zijn gereserveerd in de Landelijke Agenda Suïcidepreventie, en waarover wordt gesproken in de beantwoording van eerder gestelde schriftelijke vragen?²

Antwoord 3

113 Zelfmoordpreventie heeft in samenwerking met de Coalitie Nabestaandenzorg Suïcide onderzoek gedaan naar de ervaringen met en behoeften aan informele en formele (professionele) zorg onder nabestaanden van mensen die door suïcide zijn overleden. Met het ontwikkelen en verspreiden van de brochure «Als je iemand verliest door zelfdoding – Een handreiking voor nabestaanden» is een eerste stap gezet om nabestaanden een steun in de rug te bieden. Deze brochure wordt onder andere verstrekt door (familie)agenten die veelal als eerste ter plaatse zijn na een suïcide en door Slachtofferhulp Nederland. Aanvullend zal de Coalitie Nabestaandenzorg Suïcide als onderdeel van de Landelijke Agenda Suïcidepreventie 2021–2025 een Landelijk Online Informatiepunt Nabestaanden opzetten waar alle nabestaanden van suïcide terecht kunnen voor informatie en ondersteuning. Met het Landelijk Informatiepunt wordt bijgedragen aan het verminderen van het isolement van nabestaanden en het vergroten van het (mentale) welzijn van nabestaanden en hun omgeving. Hiernaast kunnen alle nabestaanden in Nederland hun verhaal delen via het nieuwe platform »Samen Leren, Minder Suïcide« dat eveneens deel uitmaakt van de Landelijke Agenda Suïcidepreventie 2021–2025. Het delen van hun verhaal draagt bij aan het vergaren van kennis hoe suïcides te voorkomen en het kan nabestaanden tevens helpen bij hun rouw.

Vraag 4

Hoe is de stijging van meldingen te rijmen met de door uw ministerie en andere organisaties ondertekende code «Signalering van risico's op suïcide met behulp van chemische stoffen», die gericht is op het tegengaan van de beschikbaarheid van deze middelen voor particulieren?

Antwoord 4

De code «Signalering van risico's op suïcide met behulp van chemische stoffen» is opgesteld in samenwerking met de Nederlandse chemische industrie om de verkoop van Middel X zo goed mogelijk te beperken. Hierbij hebben de ondertekenende partijen toegezegd de stof niet te verkopen aan particulieren of aan andere partijen die zij niet vertrouwen. De stof waar het om gaat is echter een product dat voor legitieme doeleinden in grote hoeveelheden wordt verhandeld. Voor het gebruik als suïcidestof zijn slechts enkele grammen nodig. Voordat de code in 2019 werd opgesteld, was de stof al beschikbaar door handel tussen consumenten onderling en daardoor al in huishoudens aanwezig. Er zijn op dit moment geen aanwijzingen dat de stof waarmee geslaagde suïcidepogingen zijn uitgevoerd, geleverd is door één van de codepartners in de periode na ondertekening.

Vraag 5

Hoe verhoudt de stijging van het aantal meldingen zich met de reactie op eerdere schriftelijke vragen dat het opwerpen van drempels bij suïcide effectief is?³

Antwoord 5

Zoals aangegeven in antwoord op vraag 2, heeft wetenschappelijk onderzoek aangetoond dat het voorkómen dat mensen gemakkelijk toegang hebben tot (informatie over) middelen waarmee ze een einde aan hun leven kunnen maken, een effectieve vorm is van suïcidepreventie en daarmee drempels opwerpt voor suïcide. Daarom is het beleid ten aanzien van Middel X met name gericht op het tegengaan van de beschikbaarheid van deze middelen voor particulieren. Hiertoe is de code «Signalering van risico's op suïcide met behulp van chemische stoffen» opgesteld, om de verkoop van Middel X aan

² Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 975

³ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 2736

particulieren zo goed mogelijk te beperken zonder een verbod in te stellen. Zoals aangegeven in antwoord op vraag 4, zijn er op dit moment geen aanwijzingen dat de stof waarmee geslaagde suïcidepogingen zijn uitgevoerd, geleverd is door één van de codepartners in de periode na ondertekening.

Vraag 6 en 8

Wat komt er uit gesprekken die uw ministerie met veldpartijen blijft voeren om te verkennen of en zo ja, welke aanvullende mogelijkheden er zijn om het gebruik van deze stoffen voor suïcide te voorkomen? Is het delen van de werkzame stof onderdeel van deze gesprekken geweest? Zo nee, bent u dan bereid hier het gesprek over te voeren?

Op welke termijn bent u bereid om aanvullende maatregelen in te zetten om het gebruik van middel X met meer kracht te kunnen beperken? Welke mogelijkheden ziet u daartoe?

Antwoord 6 en 8

Op 3 september 2018 heeft de toenmalig Minister van VWS in een brief toegelicht dat uit een verkenning naar stoffen die gebruikt kunnen worden voor suïcide, is gebleken dat regulering via juridische maatregelen, zoals het verbieden van stoffen of het verbieden van verkoop van de stoffen aan particulieren, ingewikkeld is en bovendien beperkt effectief.⁴ Eventuele juridische maatregelen om de beschikbaarheid van dergelijke stoffen voor suïcide te beperken vragen om nieuwe wetgeving die waarschijnlijk in strijd zou zijn met geldende Europese regelgeving.

Daarnaast laat nadere beschouwing zien dat nieuwe wetgeving wel eens nadelig zou kunnen zijn voor het voorkomen van suïcides door deze stoffen om de volgende redenen: 1) juridische maatregelen geven bekendheid aan stoffen en kunnen daarmee contraproductief zijn, 2) een uitputtende lijst met stoffen die gebruikt kunnen worden voor suïcide en daarom via wetgeving worden gereguleerd, is niet mogelijk, 3) regulering van de verkoop aan particulieren is disproportioneel, omdat dit gevolgen heeft voor de wel wenselijke bestaande toepassingen, 4) het vraagt grote handhavingsinspanningen, inclusief een verregaande documentatieplicht voor de leveranciers, 5) met een wetgevingstraject is het lastiger om ook in de toekomst snel beperkingen te realiseren voor het geval later van andere stoffen het beeld ontstaat dat deze gebruikt kunnen worden voor suïcide.

Aangezien bovenstaande argumenten nog steeds gelden, zie ik ook nu geen reden om tot juridische maatregelen over te gaan om deze stoffen of de verkoop daarvan aan particulieren te verbieden of te reguleren. Het Ministerie van VWS blijft wel in gesprek met veldpartijen om te verkennen of en zo ja, welke aanvullende mogelijkheden er zijn om het gebruik van deze stoffen voor suïcide te voorkomen. In aanvulling hierop kan ik melden dat inmiddels feitelijke en neutrale informatie over Middel X beschikbaar is op www.rijks-overheid.nl, bijvoorbeeld over het verloop na inname en wat te doen bij vermoeden dat iemand het middel in huis heeft. Hierbij wordt tevens verwezen naar 113 Zelfmoordpreventie. Hierbij is er bewust voor gekozen om de naam van de werkzame stof niet te noemen, omdat dit contraproductief zou kunnen zijn voor het voorkomen van suïcides.

Vraag 7

Is er in 2022 een vervolg gegeven aan de code «Signalering van risico's op suïcide met behulp van chemische stoffen»? Wat is de stand van zaken momenteel? Wanneer is de evaluatie van de code beschikbaar?

Antwoord 7

De deelnemers aan de code hebben regelmatig contact met elkaar en met het Ministerie van VWS. De volgende bijeenkomst van de codepartners is gepland in het tweede kwartaal van 2023. Het is echter niet waarschijnlijk dat dit zal leiden tot een andere aanpak. De evaluatie van de code vindt eind 2023 plaats.

⁴ Kamerstuk 32 793, nr. 325.